

FORTUNAT PINTARIĆ – UZ 140. OBLJETNICU SMRTI (3. III. 1798. – 25. II. 1867.)

Marija RIMAN, Rijeka

Rad prati životni put franjevca glazbenika Fortunata Pintarića. Rođen je u Čakovcu, školovao se u Varaždinu i Zagrebu, gdje se počinje aktivnije baviti glazbom i skladanjem. Za svećenika je zaređen 1821. godine, a od tada pa do smrti obavlja niz redovničkih dužnosti. Godine 1835. započinje Pintarićevo varaždinsko razdoblje. Radio je kao profesor u varaždinskoj gimnaziji. U tom razdoblju aktivno je sudjelovao u ilirskom pokretu, skladajući prigodne skladbe, poglavito crkvene popijevke na hrvatskom jeziku. Objavljuje knjižicu s molitvama i popijevkama na hrvatskom jeziku za školsku mladež, koja postaje obveznom literaturom u školama. Godine 1857. postaje tajnikom Provincije, a od 1860. godine gvardijanom Franjevačkog samostana u Virovitici. U to vrijeme radi na kantualu »Crkvena lira«. Na kraju rada naveden je popis skladateljevih djela.

KLJUČNE RIJEČI: *Fortunat Pintarić, franjevci, duhovna glazba, crkva, popijevka, kantual.*

Prije 140 godina u Koprivnici je umro hrvatski skladatelj o. Fortunat Pintarić. Kroničar samostana tada je zapisao: *Godine 1866. u Koprivnici je izabran iz Virovitičkog gvardijanata gvardijanom V. P. Fortunat Pintarić, isluženi profesor varaždinskih i tajnik, učen čovjek, iznad svega ures Provincije radi glazbe. U domovini mu jedva jednakoga ima, mnoge je mise, melodije i ostala crkvena djela sastavio i raširio prije svega pak zaslužio je pohvalu radi prijevoda molitvene knjižice latinske koja se upotrebljavala u crkvama za gimnazijalce, a koju je zajedno s himnom i pjesmama prvi na narodni jezik preveo 1849. Ovaj pravi otac kratko je vrijeme u gvardijanatu ovdje proživio, 25. veljače 1867. naime nađen je ujutro udaren od kapi mrtav, i u domaćoj kripti sahranjen.*¹

Fortunat (Josip) Pintarić rodio se 3. III. 1798. u Čakovcu gdje je završio osnovnu školu. Pet godina kasnije u obitelji Pintarić rodio se i drugi sin – Franjo Pintarić.² Otac je želio

¹ Prijevod s latinskog jezika načinio je o. Paškal Cvekan (P. CVEKAN, *Tristo godina samostana i crkve u Koprivnici 1675.–1975.*, Koprivnica, 1975., 35).

² Franjo Pintarić (Čakovec, 30. IX. 1803. – Bakar, 20. II. 1882.) bio je učiteljem u Čakovcu, a 1828. godine bio je prvim učiteljem u Koprivničkom Ivancu (D. FELETAR, *Povijest Kunovca*, Kunovec-Koprivnica,

da mu sin izučiti zanat, kako bi mogao pomagati roditeljima. Po majčinoj želji Josip je upisao gimnaziju u Zagrebu. Školovanje je nastavio u Varaždinu 1801. godine, a završio 1815. godine. Ondje je upoznao, kasnije poznatoga hrvatskoga ilirskog skladatelja i gitarista Ivana Padovca.³ S njim se susretao i za vrijeme kasnijeg boravka u Zagrebu.⁴ Školovanje u varaždinskoj gimnaziji bilo je otežano zbog čestih sukoba između *đaka i vlastelinskih seljaka dobra Jalkovec*⁵ te zbog nezadovoljstva profesora koji su se žalili na teške materijalne prilike. Unatoč takvoj situaciji Josip Pintarić iskazao se kao nadaren i vrijedan učenik. Tamo, prema pisanju nekolicine autora, započinje njegovo prvo glazbeno obrazovanje. Franjo Kuharić navodi da je tu počeo učiti glazbu, i to *guslati i kitarati*, ali ne navodi ime učitelja.⁶ Krešimir Filić ističe da je Pintarić kao varaždinski *đak pokazivao naročitu sklonost za glazbu pa je ovdje učio svirati violinu i kitaru*.⁷ On pretpostavlja da je Leopold Ebner⁸ bio njegov učitelj. Franjevac Paškal Cvekan opovrgava tu tvrdnju, navodeći da je Pintariću, najvjerojatnije, učitelj bio franjevac o. Bonaventura Burle.⁹ Paškal tvrdi da je Burle podučavao Pintarića orguljama i pjevanju, a ne violini i gitari.¹⁰ Obje se tvrdnje čine vjerojatnima, međutim, kako Pintarić u svom opusu ima skladbi i za violinu, postavlja se pitanje gdje je naučio svirati violinu. Ladislav Šaban navodi kako je Ebner *bio slobodni umjetnik i kao glazbenik središnja točka varaždinskog glazbenog života*,¹¹ a kao glasovirski i orguljaški pedagog djelovao je u uršulinskom samostanu više od 40 godina. Isto tako, Šaban navodi kako je Ebner u *Varaždinu nesumnjivo najbolje spreman glazbenik, okuplja ljubitelje glazbe i upravo u to vrijeme osniva prvi »simfonijski« nazovimo ga*

1993./94., 66). Od 1829. godine nalazi se kao učitelj III. razreda u Bakru. Na sjednici 26. V. 1849. *bakarsko municipalno vijeće imenovalo ga ... patricijem savjetnikom, za velike i osobite zasluge* (D. H., »Franjo Pintarić«, *Napredak*, br. 12, Zagreb, 1882., 193). Od 1852. namješten je kao učitelj u varaždinskoj gimnaziji, a od 1853. godine do smrti radio je u Bakru. Od 1856. godine bio je ravnateljem bakarske škole, a od 25. IV. 1959. dobio je državno odlikovanje zlatni križ za zasluge. Kroničari su zabilježili *da gl. dječjačka učiona u Bakru posjeduje u svom ravnatelju i učitelju g. Franji Pintariću školskoga vještaka, koji se je dao sasvim na svoje zvanje i dorastao svojoj zadaći* (A. CUVAJ, *Građa za povijest školstva*, sv. IV., Zagreb, 1910., 87). Umro je u Bakru, a kroničar je zapisao: *Malo bijaše sprovoda u Bakru poput njegova; izpratio ga do groba čitav grad* (D. H., »Franjo Pintarić«, *Napredak*, br. 12, Zagreb, 1882., 193).

³ *Spomenica varaždinske gimnazije 1636-1936.* (ur. Krešimir FILIĆ), Varaždin, 1937., 80.

⁴ Ivan Padovec (17. VII. 1800.–4. IX. 1873.), gitarist i skladatelj. U gitari je bio samouk, a glazbenu teoriju učio je kod J. Wisnera Morgensterna u Zagrebu, gdje je živio od 1819. godine. Djelovao je u Beču i Varaždinu. Od 1848. godine bio je slijep. Na gitari je koncertrirao u domovini i inozemstvu. Njegove skladbe za gitaru najviše su varijacije i fantazije na popularne operne teme, pa nemaju veće umjetničke vrijednosti.

⁵ Josip BAŽANT, *Hrvatski gitarist, skladatelj i pedagog – Ivan Padovec (17. VII. 1800.–4. XI. 1873.)*, Hrvatski sjever, književnost-kultura-znanost. Ogranak Matice hrvatske sjevernozapadne Hrvatske, Čakovec, 1997., 129.

⁶ Fr. Š. KUHAČ, *Ilirski glazbenici*, Matica hrvatska, Zagreb, 1893., 68.

⁷ K. FILIĆ, *Glazbeni život Varaždina*, Muzička škola Varaždin, Varaždin, 1972., 334.

⁸ Leopold Ebner (1769.–1830.) skladatelj, orguljaš i pedagog. Svoju je djelatnost vezao uz grad Varaždin kao stalni orguljaš u samostanskoj crkvi uršulinskog samostana, a često je nastupao kao pijanist i dirigent. Skladao je mise, različite duhovne skladbe i svjetovnu glazbu za različite izvođačke sastave (K. FILIĆ, *Glazbeni život Varaždina*. Muzička škola Varaždin, Varaždin, 1972., 321–333).

⁹ Bonaventura Burle (1756.–1813.) djelovao je kao kantor i orguljaš u Varaždinu, Čakovcu i Virovitici, a od 1805. do 1813. godine bio je *cantor et organista ac in utroque Juvenum instructor* u Varaždinu (P. CVEKAN, *Glazba u franjevačkim samostanima Provincije s. Ladislava, kralja (1661.1899.)*, Rukopis, 68).

¹⁰ P. CVEKAN, »Životni put franjevca Fortunata Pintarića«, *Podravski zbornik*, Muzej grada Koprivnice, Koprivnica, 1992., 159.

¹¹ Ladislav ŠABAN, »Glazbene mogućnosti Varaždina u 18. i prvoj polovini 19. stoljeća«, *Rad JAZU*, knj. 377., Zagreb, 1978., 157.

*tako, orkestar, koji je mogao brojiti dvadesetak članova.*¹² Stoga smatramo, iako nema pisanih dokumenata, da je Pintarić ipak prvu glazbenu poduku primio od Ebnera. To više što se neke Pintarićeve skladbe stilski i skladateljskom tehnikom podudaraju sa skladbama Leopolda Ebnera.¹³

Boraveći u Varaždinu, gradu široke glazbene kulture, Pintarić je imao prilike odlaziti na koncerte, slušati skladbe različitih autora, upoznati brojne glazbenike, što je kod njega izazvalo još veću želju za svladavanjem jezika glazbene umjetnosti. Za studij glazbe nije bilo novčanih sredstava, pa rješenje nalazi u odlasku u franjevački red. Uz dopuštenje roditelja, 17. rujna 1815. stupio je u novicijatu u Franjevačkom samostanu u Kloštaru Ivaniću, koji je pripadao Provinciji sv. Ladislava, kralja. U novicijatu mijenja ime Josip u redovničko ime Fortunat. Ulaskom u novicijatu Pintarić se susreće s novim načinom života. Osim upoznavanja redovničkog života i usvajanja samostanskih pravila, prionuo je svim snagama i učenju glazbe. U tome mu je pomogao samostanski orguljaš o. Maksim Kovačić.¹⁴ Ubrzo je postao vješt orguljaš, pa je *mladi fratar svoga učitelja natkrilio.*¹⁵ Prepisivanjem različitih pučkih popijevki, preludija i drugih skladbi počeo je otkrivati svijet skladanja. Prema tvrdnji nekih autora, Pintarić je, isto tako, jako dobro svirao gitaru, pa je *u sviranju gitare dotjerao skoro do vještine Padovčeve, a on je bio poznat kao umjetnik na gitari.*¹⁶

Od 1816. godine Pintarić se nalazi u Zagrebu na studiju ondašnje filozofije. Uprava Provincije povjerala mu je 1817. godine službu kantora i orguljaša u samostanskoj crkvi sv. Franje. U Zagrebu je Pintarić boravio do 1829. godine. Istraživači Pintarićeve života tvrde da je Pintarić učio orgulje i glazbenu teoriju kod Franje Langeri,¹⁷ orguljaša zagrebačke prvostolnice. Povezanost Pintarića i Langeri bila je čvrsta, na što upućuju prijepisi Langerovih skladbi pronađeni u Pintarićevoj ostavštini.

Svečane redovničke zavjete Pintarić je položio 2. ožujka 1819. u Zagrebu. Za svećenika je zaređen 31. svibnja 1821. u Zagrebu, gdje je upriličio i mladu misu. Želju za daljnjim glazbenim usavršavanjem Pintarić je izrazio zagrebačkom glazbeniku Gjuri Wiesneru de Morgensternu,¹⁸ poznatom pedagogu. Morgenstern je, prema Kuhačevim tvrdnjama, Pin-

¹² *Nav. dj.*, 176.

¹³ U Pintarićevoj ostavštini pronađeno je nekoliko prepisanih Ebnerovih misa, za koje je Kuhač ustvrdio i napisao da su Pintarićeve. To je, vjerojatno, učinio jer na prijepisu nije bio naveden autor. Kuhač je prepoznao Pintarićev rukopis, ali ne i Ebnerovu skladbu, koju smo pronašli u ahriivu uršulinskog samostana u Varaždinu.

¹⁴ Maksim, Josip Kovačić (1746.–1825.) bio je orguljaš u Hrastovici, Zagrebu, Ivaniću, Koprivnici i Szigetu, a kantor i orguljaš u Remetincu, Ivaniću i Kostajnici. Od 1804. do 1825. godine, odnosno do smrti, djelovao je kao *cantor et organista ac in utroque Novitiorum instrucotr* u Ivaniću.

¹⁵ Fr. Š. KUHAČ, *Ilirski glazbenici*, Matica hrvatska, Zagreb, 1893., 68.

¹⁶ Fran PLEVNIK, *Prilozi za kulturnu povijest hrvatskog svećenstva*, vlastita naklada, Zagreb, 1910., 244.

¹⁷ Franjo Langer (1760.–1823.) bio je orguljaš i skladatelj. Njega je zajedno s još petoricom glazbenika (Josip Dunckl, Ferdo Hofman, Karlo Hagenauer, Franjo Schey, Juraj Spangler) 1788. godine doveo iz Beča zagrebački biskup Maksimilijan Vrhovac kako bi dobio prikladne osobe za vođenje glazbe u liturgiji (Albe VIDA-KOVIĆ, »Crkvena glazba u zagrebačkoj stolnoj crkvi u XIX. vijeku«, *Sv. Cecilija*, sv. 1, Zagreb, 1945., 6). Langer je orguljašku službu u prvostolnici obavljao od 1792. godine do smrti. Skladao je pretežito duhovnu glazbu. Bavio se podučavanjem glazbe.

¹⁸ Gjuro pl. Wiesner Morgenstern (1773.–1855.) bio je skladatelj, dirigent, violinist i pedagog. Jedan je od osnivača »Musikvereina«. Istaknuo se kao koralist zagrebačke stolne crkve. Kod njega su, između ostalih, učili i Josip Juratović, Ivan Padovec, Mijo Hajko, Franjo Pokorni i Vatroslav Lisinski.

tariću preporučio udžbenike¹⁹ po kojima je mogao raditi sam.²⁰ Pintarić nije imao novaca za plaćanje glazbenih poduka pa je to razlog što je učio sam. Anton Goglia navodi da ne podržava Kuhačeve navode i tvrdi kako je Wiesner ipak *bio pripravan davati raznim glazbenicima badava upute a i u Glazbenom društvu je mnogo toga besplatno obavljao*.²¹ U to vrijeme Pintarić se okušao u skladanju hrvatskih crkvenih popijevki. Puk ih je rado prihvatio te nije bilo pučkog učitelja i orguljaša u zagrebačkoj i varaždinskoj okolici, koji se ne bi trsio bio, Pintarićeve popijevke uobičajiti.²²

Od 1823. godine, uz službu magistra klerika, kantora i orguljaša, Pintarić preuzima i službu učitelja orguljanja i pjevanja studentima filozofije i teologije. Tu će dužnost obavljati do 1826. godine, kada je imenovan gvardijanom Franjevačkog samostana u Zagrebu. Tada je imao samo dvadeset i osam godina. Tu je dužnost obavljao tri godine. Od 1829. godine Pintarić nije više gvardijan, ali obavlja različite dužnosti.²³

U to je vrijeme Pintarić bio povezan s Ivanom Padovcem, kod kojega je učio svirati gitaru, pa se okušao i u skladanju za gitaru. Skladbe nisu sačuvane.²⁴ Pintarić i dalje sklada različite skladbe duhovnog karaktera koje se pjevaju po crkvama. Tome u prilog govori i sljedeći napis: *Tko je samo malo Hrvatskom prošao i iole ju s obzira crkvenoga pazio, taj je čuo silu milozvučnih pjesamah, koje se pjevaju u naših katoličkih crkvah. Te su si pjesme stekle jur obću dopadnost; a mnogi znadu, da su iste plodovi umjetnosti O. Fortunata Pintarića svećenika reda sv. Franje države sv. Ladislava. Otac Pintarić je uobće vještak u glasbenosti; ali napose i najpače na orguljah*.²⁵

Sredinom 1830. godine Pintarić se nalazi u Varaždinu, gradu koji je u ono vrijeme bio važno kulturno-glazbeno središte. Ondje postaje vikarom samostana, a obavljao je i službu orguljaša te podučavao mlade studente filozofije u orguljanju i pjevanju.

Od sredine 1832. godine Pintarić se ponovno nalazi u Zagrebu, gdje je obavljao službu magistra klerika, kantora i orguljaša te učitelja orguljanja i pjevanja. Na tim dužnostima ostaje do sredine 1935. godine. Od 1835. do 1852. godine franjevci Fortunat Pintarić, Anselmo Bolenyi i Henrik Hergović rade kao profesori u varaždinskoj gimnaziji. Pintarić je u varaždinskom samostanu vršio dužnost kantora i orguljaša, a bio je i učitelj studentima filozofije. U varaždinskoj gimnaziji predavao je vjeronauk, povijest, zemljopis, gramatiku i matematiku, a bio je i razrednik. Uz to bio je i profesor latinskog jezika, a djelovalo je i kao gimnazijski orguljaš i učitelj pjevanja. Stjepan Valdec, Pintarićev učenik u razdoblju od 1841. do 1846. godine, napisao je: *Svršismo IV. razred godine 1844. i stupismo u V. razred zvani I. humanitatis classis ili »Rethorica«*. Profesor nam je pater Fortunat Pintarić,

¹⁹ Bio je to Foersterov »Anleitung zum Generalbas« i vlastiti udžbenik, po kojima je autor podučavao Padovca i Lisinskog.

²⁰ Fr. Š. KUHAČ, *Ilirski glazbenici*, Matica hrvatska, Zagreb, 1893., 69.

²¹ Antun GOGLIA, »Juraj Karlo Wiesner pl. Morgenstern«, *Sv. Cecilija*, sv. 3-4, Zagreb, 1941., 42.

²² Fr. Š. KUHAČ, *Ilirski glazbenici*, Matica hrvatska, Zagreb, 1893., 69.

²³ U Tabulama su navedene njegove dužnosti: *Conc. Mag. Cler. Canti Org ac in utroque Juvenum instructor. Dis. Conv. Dis. Act. Confess. Jur. et Exhortator Lajicis* (Tabule za 1829.–1949. godinu, rukopis se nalazi u Provincijalatu Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda u Zagrebu pod brojem B/13-1.).

²⁴ Sačuvana je skladba *Gedicht an die Musik* za glas i gitaru i nalazi se u Glazbenom arhivu društva *Vijenac*. Tu je skladbu Marijana Pintar, kao studentica Muzičke akademije u Zagrebu, šk. god. 1985./86. obradila za seminarski rad.

²⁵ J. V., »O. Fortunat Pintarić«, *Napredak*, br. 17, Zagreb, 1861., 262.

franjevac, izvrstan latinac, kao što i svi profesori franjevci, jer je kod njih, kao i u opće kod svih samostanaca latinski jezik bio službeni i u međusobnom saobraćaju i u upravi, izuzamvši duhovne poslove s hrvatskim pukom. A kako imasmo zimi i ljeti svaki dan osvim četvrtka sv. misu to je o. Fortunat pod misom svirao. Ta bio je izvrstan organista i pjevač, pak i kompoziter te nas je kad i kad, k velikim blagdanom novim svojim muzikalnim proizvodom razveselio, koji su pod njegovim ravnanjem izvadjali čisti, zvonki milozvučni mladenački glasi. Uz to bio je P. Fortunat našim propovjednikom, te bi nam trim gornjim razredima, svake nedjelje držao u latinskom jeziku u školi exhortu, a velikog tjedna cijeloj gimnaziji u crkvi hrvatske propovijedi... Tumačenje svih predmeta išlo je profesoru Fortunatu uvijek sasvim glatko. Začudno mi je i danas, kako je mogao dospjevati na tako orgoman školski posao, gdje je koliko se sjećam, jošte privatno podučavao u pjevanju i glasoviru.²⁶

Stjepan Valdec navodi kako je Pintarić bio izvrstan matematičar, a mnogo se bavio botanikom. Sjeća se kako mu je Pintarić pokazivao hrvatski pisanu botaniku u kojoj je biljke sam nacrtao perom. Istodobno je priređivao za objavljivanje svoje hrvatske propovijedi. Valdecu je pokazivao i golem rukopis. Tom je prilikom rekao Valdecu: *Ufam se i ti ćeš kao kapelan kupiti taj moj trud i posel.*

Stjepan Valdec sjeća se da je Pintarić često izvodio svoje figuralne Lauretanske litanije na velike blagdane s gimnazijalcima u pavlinskoj crkvi. Sjeća se Pintarićeve velike figuralne latinske mise čije je izvođenje slušao u jesen 1853. u franjevačkoj crkvi u Varaždinu prigodom prve sv. mise moga saučenika Jakova Radoboja... *Kako onda u Varaždinu ne bijaše nikakve pjevačke škole niti pjevačkog društva, to je o. Fortunat našao pjevače među većim djacima i trgovačkim pomoćnicima. Ti osim dobre volje i dobrih glasova nisu imali nikakve pjevačke spreme, pa je razumljivo, da je o Fortunat imao mnogo muke i truda, da tu pjevačku družbu uvježba. I uspio je. Veliki broj inteligencije iz svih slojeva prisustvovao je misi i izrazio svoje priznanje kako glazbeniku tako i učitelju pjevanja, – što je bio i jedno i drugo o. Fortunat.²⁷*

Borbi za hrvatski jezik, koji bi postao službenim jezikom u školi, u velikoj se mjeri pridružilo svećenstvo, među njima i Fortunat Pintarić, iako je znao za uredbu Bachova apsolutizma prema kojima se tražilo da se *najprije treba odstraniti fratre profesore, jer nisu htjeli svoje predmete predavati na njemačkom.*²⁸ U to je vrijeme za školsku mladež obvezan bio latinski molitvenik *Liber precum et hymnorum*, objavljen u Zagrebu 1826. godine. Taj je molitvenik poslužio Pintariću kao temeljno ishodište za tekstove koje je prevodio s latinskog na hrvatski. Neke je tekstove uglazbio i objavio 1849. godine pod naslovom *Knjiga bogoljubnosti karstjanske, sadržavajuća pobožnih molitvah i pesmah.*²⁹ Prvi dio sadrži 54

²⁶ Stjepan VALDEC, *Uspomene iz najmladjeg mog djačkog života u Varaždinu*, Varaždin, 1914., 33–34.

²⁷ Stjepan VALDEC, »Nekoliko uspomena na o. Fortunata Pintarića«, *Sv. Cecilija*, sv. III, Zagreb, 1918., 78.

²⁸ Ivan CESAR, »Ilirci u Varaždinu«, *Varaždinski zbornik*, JAZU i Skupština općine Varaždin, Varaždin, 1983., 362.

²⁹ Puni naslov knjižice glasi: *Knjiga bogoljubnosti karstjanske sadržavajuća pobožnih molitvah i pesmah vežbanje. Mladeži školnoj posvetjena po ocu Fortunatu Pintariću, reda s. Franje misniku, u Varaždinskoj kraljevskoj većoj gymnazii blagorječja učitelju. Tiskano u jermenskom manastiru, Beč 1849.* Knjižicu je 1999. godine, uz popratne tekstove, objavio Miho DEMOVIĆ pod naslovom *Prva hrvatska školska crkvena pjesmarica*.

Pintarić knjiga.

molitve, a drugi dio 45 uglazbljenih pjesama za liturgiju. Knjižica je, vjerojatno, nastala kao rezultat borbe za uvođenje hrvatskog jezika i hrvatskih popijevki u škole, a stekla je veliku popularnost. Odaje mu se priznanje na dobro prevedenim tekstovima, a posebno se ističu pojedine popijevke koje su rado pjevane. O vrijednosti knjižice govori i podatak da je ona, s ostalim vrijednim ondašnjim izdanjima, bila izložena na *Međunarodnoj glazbenoj i kazališnoj izložbi* u Beču.³⁰

³⁰ To doznajemo iz članka u kom se ističe da će biti izložene *sve znamenitije crkvene pjesmarice i sbirke crkvenih pjesama od Jaića, Pintarića, Juratovića, Hergovića, Okrugića itd.... i čitave legije misa, ofertorija i drugih crkvenih (latinskih) skladba od Udela, Trišlera, Wiesnera pl Morgensterna, Franje Pokornoga, Juratovića, Zajca, Kolandera* (V. KLARIĆ, »Hrvati i međunarodna glazbena i kazališna izložba u Beču«, *Gusle*, br. 3, Zagreb, 1892., 21).

Knjižica je, vjerojatno, nastala kao rezultat borbe za uvođenje hrvatskog jezika i hrvatskih popijevki u škole. Varaždinski gimnazijalci istodobno zahtijevaju od uprave škole slušanje propovijedi i pjevanje u crkvi na hrvatskom jeziku te da ih se oslobodi učenja mađarskog jezika. Okružno je ravnateljstvo djelomično udovoljilo tom zahtjevu. Od tog je vremena Pintarić držao propovijedi na hrvatskom jeziku, a s učenicima pjevao hrvatske crkvene popijevke. Bio je prisutan i na prvoj sjednici Nastavničkog vijeća 3. 11. 1849., kada je prvi put zapisnik pisan na hrvatskom jeziku.³¹

Mnoge skladbe koje je Pintarić skladao za orgulje nisu bile objavljivane, već prepisivane i tako dospijevale do pojedinih orguljaša koji su ih rado svirali. U *Katoličkom listu* 1861. godine piše: *Taj čovjek (Pintarić) nije svednevni umjetnik na orguljah. On si je jurve od 30 godinah u istoj struci grudbe znamenitost stekao. Ta koji je orguljaš u hrvatskoj, da neima koji napjev oli pjesmu njegovu? A on se je u pravom smislu riječi toj struci sasvim posvetio. On u tom revnuje i upravo žive. On je u grudbu stavio do pet sto pjesamah – doduše ne malen broj – a i sastavio mise. Da je po tom Pintarić umjetnik, ne mislim da će tko dvojiti. Takove ljude valja da visoko cienimo.*³² Uz ove skladbe Pintarić je, u vrijeme nastojanja da se hrvatski prizna kao službeni jezik, skladao budnice, davorije te različite domoljubne pjesme, priklanjajući se tako nastojanjima ondašnjih hrvatskih glazbenika. Te su se skladbe, po pisanju njegovih suvremenika, rado izvodile, ali nažalost nisu sačuvane.

Pintarić je u Gimnaziji radio do 1825. godine. Većina gimnazijskih profesora žalila se na slab osobni dohodak. Tražili su mjesečno povećanje. Isti takav zahtjev predao je i provincijal Provincije sv. Ladislava, kralja s obrazloženjem da *nema dovoljno sposobnih za tu službu, a i ove treba za duhovnu pastvu na drugim mjestima*. Nakon negativnog odgovora državnih vlasti, većina profesora, među kojima su bili franjevci Pintarić, Hergović i Boleny, napušta profesorsku službu, a kao razlog navode bolest. Time Gimnazija prestaje biti u nadležnosti franjevac a i postaje državnom. Kao profesor u Gimnaziju dolazi Pintarićev mlađi brat Franjo Pintarić, koji je do tada boravio u Bakru.

Prestankom službovanja na varaždinskoj gimnaziji, Fortunat Pintarić preuzima dužnost prema odlukama defintorija Provincije. Do 1855. godine obavlja dužnosti vikara samostana, kantora i orguljaša, a postaje i magistrum braći laicima. To je vrijeme kada intenzivnije radi na rukopisu kantuala, koji će kasnije nazvati *Crkvena lira*.

Za požrtvovan i samoprijekoran petnaestogodišnji pedagoški rad, uprava Provincije sv. Ladislava, kralja dodijelila mu je počasnu titulu zaslužni profesor, *multum veneradnus pater*.³³ Prema odluci provincijske uprave 1857. godine, Pintarić preuzima dužnost tajnika Provincije sv. Ladislava, kralja, te odlazi u Zagreb. Zbog složenosti tajničkog posla njegov je skladateljski rad i rad na kantualu usporen. Intenzivirao se tek nakon tri godine, tj. od

³¹ Vladimir PLETENAC, »Varaždinska gimnazija od 1636. do kraja prvog svjetskog rata«, u: *Gimnazija -SC- Gabriel Santo 1636.–1986.*, Savjet SC »Gabriel Santo« Varaždin, Varaždin, 1986., 75.

³² J. V., »O. Fortunat Pintarić«, *Napredak*, br. 17, Zagreb, 1861., 226.

³³ U samostanskim dokumentima je napisano: *Consultorium in considerationem sumptis P.P. Professoris Gymnasii Varasdinensis Fortunati Pintarić er Henrici Hergocić per continuos quindecim annos, Patris autem Anselmi Bolenyi per quatuordecim in Gymnasis procedanee vero per tres annos in Lectoratu ex antlatis laboribus eos per titulo Professoris emeriti cun legali praecedentia con decorat, talitera deforatos praesentibus publicat. (Liber Intimatorum Regiorum ac Encycliciarum Provincialium procuratus Anno MDCCCXXXI, per R. P. I. V. Gvardianum, rukopis, bez oznake stranica, u knjižnici Franjevačkog samostana u Varaždinu).*

Kazalo

60
469.

Diel I

Dio stranah	Sadržaj pjesme i redne broj	n. št. stranah
1.	Dajdi Dušo sveti: pred predikom	1
2.	Na pred tvojim Velicanstvom	2
3.	Kodi: juncie kirsca i anđli	10
4.	Na lica mi padavna	15
5.	Pašama vjerujući	17
6.	Pred tobom: svi padavna	14
7.	Je neba će sad doći	21
8.	Otče! kaj nas Isus moliti uči	20
9.	Udi: nas kroz tuzke naše oči	24
10.	Otče dobri, ridoj mi Bože!	25
11.	Ko bi mago promisliti	26
12.	Ime dika moja!	27
13.	Ime moj: radost moja	28
14.	O Bože: preljubijem!	29
15.	Jošik nemre povedati	30
16.	I prejaka: kralj rajski!	31
17.	Bože! te sve nek' slaviti	32
18.	O Božemaj! svega Gospodine	33
19.	Iskuste moj ljubijem!	34
20.	Ime moj: vruće zno!	35
21.	Imenju: vječni Bože	36
22.	Ime slatka: uopomeni!	37
23.	Ja vjerujem, ja se usom	38
24.	Blagi Bože! ljubav moja	39
25.	O moj Bože! zdravi mi brati	40
26.	Te i Anđli: da računaj rubaga	41
27.	Abije ti: veselje	42
28.	O Bože! do zemlje	43
29.	Ime moj: preljubijem!	44
30.	O kralj: Anđli i vjele	45
31.	Ime moj: vruće zno!	46
32.	Iskuste preljubijem!	47
33.	Ime moj: ljubav moja	48
34.	Blagi: Anđli i vjele	49
35.	Pravdi se: na dušo!	50
36.	O Bože moj: dragi!	51
37.	Uparje sve: mag zrolenja	52
38.	Ime ljubozem: nemoj kraljiti	53
39.	Bože: Anđli i vjele	54
40.	Ime moj: vruće zno!	55
41.	O ricamo ti: nebečka!	56
42.	Ime moj: dušo: ptič!	57
43.	Ja se kralj: Bože: mi!	58
44.	Ime moj: radost moja	59

Dio stranah	Sadržaj pjesme i redne broj	n. št. stranah
45.	O Bože: dragi! ja kralj: ljubav te	60
46.	Ljubav: moj: end: moje: radost	61
47.	Ime: o ljubavi!	62
48.	Ime: dragi! ljubav: najsladja	63
49.	Bože: dragi! ljubav: moja	64
50.	Ime: moj: vruće: zno!	65
51.	Ime: moj: vruće: zno!	66

Diel II

Dio stranah	Sadržaj pjesme i redne broj	n. št. stranah
O prejetom kraljevom: Anđli		
52.	Kraljimo: ti: je	75
53.	Ime: moj: vruće: zno!	76
54.	Ime: moj: vruće: zno!	77
55.	Ime: moj: vruće: zno!	78
56.	O: Anđli: i vjele: i: vjele: blagost: 1.	78
57.	Anđli: i vjele: i: vjele: blagost: 2.	79
58.	O: Anđli: i vjele: i: vjele: blagost: 3.	80
59.	Ime: moj: vruće: zno!	81
60.	Ime: moj: vruće: zno!	82
61.	Ime: moj: vruće: zno!	83
62.	Ime: moj: vruće: zno!	84
63.	Ime: moj: vruće: zno!	85
64.	Ime: moj: vruće: zno!	86
65.	Ime: moj: vruće: zno!	87
66.	Ime: moj: vruće: zno!	88
67.	Ime: moj: vruće: zno!	89
68.	Ime: moj: vruće: zno!	90
69.	Ime: moj: vruće: zno!	91
70.	Ime: moj: vruće: zno!	92
71.	Ime: moj: vruće: zno!	93
72.	Ime: moj: vruće: zno!	94
73.	Ime: moj: vruće: zno!	95
74.	Ime: moj: vruće: zno!	96
75.	Ime: moj: vruće: zno!	97
76.	Ime: moj: vruće: zno!	98
77.	Ime: moj: vruće: zno!	99
78.	Ime: moj: vruće: zno!	100
79.	Ime: moj: vruće: zno!	101
80.	Ime: moj: vruće: zno!	102
81.	Ime: moj: vruće: zno!	103
82.	Ime: moj: vruće: zno!	104
83.	Ime: moj: vruće: zno!	105
84.	Ime: moj: vruće: zno!	106
85.	Ime: moj: vruće: zno!	107
86.	Ime: moj: vruće: zno!	108
87.	Ime: moj: vruće: zno!	109
88.	Ime: moj: vruće: zno!	110
89.	Ime: moj: vruće: zno!	111
90.	Ime: moj: vruće: zno!	112
91.	Ime: moj: vruće: zno!	113
92.	Ime: moj: vruće: zno!	114
93.	Ime: moj: vruće: zno!	115
94.	Ime: moj: vruće: zno!	116

Dio sadržaja Crkvene lire, autograf

1860., kada je Pintarić imenovan za gvardijana i upravitelja župe u Virovitici. U to doba Pintarić postaje savjetnikom Provincije.

Svi ti brojni poslovi koje je obavljao po svojoj franjevačkoj dužnosti usporavali su, ali ne i prekinuli rad na njegovu životnom djelu, kantualu koji je nazvao *Crkvena lira*. Kada je kantual bio dovršen, ne možemo sa sigurnošću navesti. Kuhač navodi da je Pintarić, odmah po dolasku u Viroviticu 1860. godine, poslao *Crkvenu liru* biskupu Strossmayeru uz zamolbu da mu pomogne u objavljivanju. Iz pisanja pojedinih istraživača saznajemo da je Strossmayer odobrio objavljivanje, uz uvjet da se osuđene tekstovi prema ondašnjem književnom jeziku. Pintarić se obratio za pomoć koprivničkom učitelju Đuri Esteru,³⁴ koji je bio dobar poznavalac štokavštine, a uz to i pjesnik, obećavši mu novčanu naknadu. Đuro Ester je prihvatio suradnju sa zadovoljstvom, kako je sam izjavio u Dopisu objavljenom u *Napretku* 1867. godine: *a meni je baš ta sreća u dio pala, te mi povjeri izpravljanje teksta, u kojem poslu žalibože samo do drugog dijela dotjerasmo.*³⁵ Ta tvrdnja, napisana samo dan nakon Pintarićeve smrti, čini se pouzdanim podatkom. Iz nje doznajemo da Pintarić nije imao ispravljen rukopis pripremljen za objavljivanje. Naime, 1866. godine Pintarić je bio premješten u Koprivnicu, gdje također postaje gvardijanom. Taj premještaj, na neki način, trebao je ubrzati rad na pripremanju rukopisa jer su autor i suradnik boravili u istome mjestu, čime je bila omogućena lakša suradnja. No Pintarić je 25. veljače 1867. naglo umro, te, kako navodi Ester u istom Dopisu, *djelo sad miruje opet, a ja ne znam kako će s njim nadalje biti. Izrazio se je doduše pokojnik pače me oprostio, da u slučaju njegove smrti meni sve predaje na daljnju radnju i to redovnici znadu. Šteta bi svakako bila velika, da četverogodišnji pokojnikov trud utaman bude.*³⁶ To se uskoro i dogodilo.

Ta se Esterova tvrdnja pokazala točnom. Nakon Pintarićeve smrti Ester je, vjerojatno, vratio rukopis *Crkvene lire* u samostan, a gvardijan ga je predao provincijalu u Zagrebu uz napomenu da se prosljedi Jugoslavenskoj akademiji kako bi se sačuvalo, međutim, on nije predan, već ostaje u samostanu u Zagrebu i doživljava svoju tragičnu sudbinu.

Na kraju valja navesti i sljedeće. Prva objavljena fotografija o. Fortunata Pintarića nalazi se u knjizi *Zasluzni Hrvati* iz 1925. godine. Poznata nam je to fotografija, jer je kasnije objavljivana i u ostalim glazbenim knjigama, pa i u Muzičkoj enciklopediji. No ista je fotografija objavljena prvi put u *Viencu* 1891. godine, a u potpisu je stajalo: fra Stjepan Zlatović, franjevac koji je pripado Franjevačkoj provinciji Presvetog Otkupitelja. Slika fra Stjepana Zlatovića objavljena je u članku *Pučko školstvo i franjevci* dr. Petra Bezine³⁷ te u članku *Doprinos franjevacu arheologiji u Hrvatskoj* dr. Željka Rapanića.³⁸ Obratili smo se dr. Petru Bezini i zamolili za pojašnjenje. I on je ostao iznenađen, a na našu zamolbu pokušao je istražiti o čemu je riječ. Prema njegovim riječima, stupio je u kontakt sa samostanom u Visovcu, gdje je Zlatović boravio, i gdje mu je rečeno da nemaju druge slike. Sliku, odnosno crtež portreta o. Fortunata Pintarića pronašli smo uokvirenu u Franjevačkom

³⁴ Đuro Ester (1844.–1892.) bio je učitelj u Koprivnici. Bavio se književnim i pedagoškim radom, a bio je redatelj i glumac.

³⁵ Đuro ESTER, »Dopis«, *Napredak*, br. 6, Zagreb, 1867., 92.

³⁶ *Nav. dj.*, 93.

³⁷ Petar BEZINA, *Pučko školstvo i franjevci. Provincija Presvetog Otkupitelja*, Split, 1987., 71.

³⁸ Željko RAPAČIĆ, »Doprinos franjevacu arheologiji u Hrvatskoj«, *Kačić*, br. 17, Split, 1985.

Pintarićeve note

samostanu u Koprivnici. Slika je nekoć bila potpisana, ali je papirić s potpisom otpao. Na poleđini slike napisano je olovkom, neispisanim rukopisom *Fortunat Pintarić*.

Danas je, u objema franjevačkim provincijama, poznat isti lik franjevca pod različitim imenima. Eksperti s kojima smo kontaktirali predmnijevaju da je vjerojatno riječ o fotografiji mlađeg franjevca, dakle fra Stjepana Zlatovića. Mi se ne bismo usudili reći tko je tko. Nadamo se da će daljnja istraživanja to razjasniti.

Bitno je navesti da je Fortunat Pintarić po svome djelu ostao u trajnom sjećanju braći franjevcima i mnogima koji su ga poznavali ili su barem znali neko njegovo glazbeno djelo. Ostaje u sjećanju i po svojim brojnim obvezama koje je savjesno obavljao.

Kao crkvenom glazbeniku spomenik mu podižu svi oni koji izvode ili slušaju njegova glazbena djela, a takvih je sve više.

Djela

Skladbe su popisane prema uvidu u postojeću notnu građu, pohranjenu na različitim mjestima. Skladbe su razvrstane u sljedeće skupine:

1. mise
2. ofertoriji, himni i popijevke
3. svjetovne skladbe
4. instrumentalne skladbe
5. harmonizacije
6. *Crkvena lira*

1. mise³⁹

Sacrum od I. do IV.
Figurale sacrum (dvije)
Maša adventska
Misa (dvije)
Missae
Missae Croatica
Missae in C (dvije)
Misa u F-duru
Missae in A-dur
Sacrum
Sacrum figurale in C-dur, A-dur, B-dur (dvije), D-dur
Sacrum originale
Sacrum pastorale
Solenne sacrum
Credo
Sanctus
Requiem in F-dur
Requiem u g-molu.

2. ofertoriji, himni i popijevke

Dragi Jesus kam si prishel, za dva glasa, dvije violine i orgulje
Bone Pastor panis vere, za dva glasa i mali orkestar
Ave regina caelorum, za glas i orgulje
Complexus cantionis sacrorum, za dva glasa i orgulje
Bone Deus, amor toto, za mješoviti zbor i orgulje
Litaniae lauretanae (G), za muški zbor i orgulje
Litaniae lauretanae (B), za muški zbor i orgulje
Offertoria et gradualia, 17 popijevki za dva, tri i četiri glasa i orgulje
Amor, amor, mea vita toto, za dva glasa i orgulje
Vsze je suhko i netechno, za četiri glasa i orgulje
Pia Mater intuerere, za tri glasa i orgulje
Regina coeli, za glas i orgulje
Regina coeli laetare, za mješoviti zbor, 2 violine, violu, 2 klarineta, 2 trube, bas pozaunu i orgulje
Tantum ergo, 10 popijevki za jedan, tri i četiri glasa i orgulje
Trinaest crkvenih popijevki, za glas i orgulje

3. svjetovne skladbe

Četiri popievke hrvatske, za glas i gitaru ili glasovir
Davorija (Zbogom Milko! ja odlazim), za dva glasa i glasovir

³⁹ U ovom je popisu navedeno ime mise. Nisu navedeni nepromjenjivi (ordinarij mise) i promjenjivi (proprium mise) dijelovi mise, što je Pintarić rabio vrlo različito. Temeljiti popis objavljen je u monografiji: M. RIMAN i A. P. KINDERIĆ, *Hrvatski skladatelj Fortunat Pintarić*, Tiskara Rijeka d.d., Rijeka, 1998. U ovom poglavlju popisani su i pojedini dijelovi mise koje je Pintarić skladao kao zasebne skladbe.

Kitica, za glas i glasovir
Liepo jutro, za mješoviti zbor
Na grobu Lize, za mješoviti zbor
Napitnica, za glas

4. instrumentalne skladbe

a) za glasovir

Acht deutsche mit coda
Andante
Deutsche taenze
Dvie pretpremise
Landler
Marš u C-duru
Sechs Deutshe
Sieben deutsche taenze
Sieben landler
Sonate in C
Šest sonatina
Variationen (5 varijacija)
Variationen (6 varijacija)

b) za orgulje

Fantasiae
Fuga in Es
Pastorellae: Pastorella, Dudash, Rondo Pastorelle, Pastorale, Pastorell Rondo
Pastorellae: Pastorella, Pastorella Dudash, Pastorale, Rondo
Praeludia
Praeludia et transitiones (7 praeludiuma)
Praeludium
4 Preludija
Šest fuga i jedna predigra
Transitiones generalis (7 preludija)
Transitiones et praeludia (6 preludija)

5. harmonizacije

Arie bosichne y korizmene, za glas i orgulje (12 popijevki)
Ariae pastorales, za glas i orgulje (9 popijevki)
Crkvene pjesme, za glas i orgulje (10 popijevki)
Crkveni pievi, za glas i orgulje (12 popijevki)

6. Crkvena lira s 463 popijevki i preludija

LITERATURA

- ****Spomenica varaždinske gimnazije 1636–1936.* (ur. Krešimir Filić), Varaždin, 1937.
- BAŽANT, J., *Hrvatski gitarist, skladatelj i pedagog – Ivan Padovec (17. VII. 1800.–4. XI. 1873.)*, Hrvatski sjever. Ogranak Matice hrvatske sjeverozapadne Hrvatske, Čakovec, 1997.
- BEZINA, P., *Pučko školstvo i franjevci. Provincija Presvetog Otkupitelja*, Split, 1987.
- CESAR, I., »Ilirci u Varaždinu«, *Varaždinski zbornik*, JAZU i Skupština općine Varaždin, Varaždin, 1983.
- CUVAJ, A., *Građa za povijest školstva*, sv. IV., Zagreb, 1910.
- CVEKAN, P., *Glazba u franjevačkim samostanima Provincije s. Ladislava, kralja (1661.–1899.)* (rukopis).
- CVEKAN, P., *Tristo godina samostana i crkve u Koprivnici 1675.–1975.*, Koprivnica, 1975.
- CVEKAN, P., »Životni put franjevca Fortunata Pintarića«, *Podravski zbornik*, Muzej grada Koprivnice, Koprivnica, 1992.
- D. H., »Franjo Pintarić«, *Napredak*, br. 12, Zagreb, 1882., 192–193.
- ESTER, Đuro, »Dopis«, *Napredak*, br. 6, Zagreb, 1867., 92–93.
- FELETAR, D., *Povijest Kunovca*, Kunovec-Koprivnica, 1993./94.
- FILIĆ, K., *Glazbeni život Varaždina*, Muzička škola Varaždin, Varaždin, 1972., 334.
- GOGLIA, A., »Juraj Karlo Wiesner pl. Morgenstern«, *Sv. Cecilija*, sv. 3–4, Zagreb, 1941., 38–44.
- J. V., »O. Fortunat Pintarić«, *Napredak*, br. 17, Zagreb, 1861., 261–266.
- KLARIĆ, V., »Hrvati i međunarodna glasbena i kazališna izložba u Beču«, *Gusle*, br. 3, Zagreb, 1892., 19–21.
- KUHAČ, Fr. Š., *Ilirski glazbenici*, Matica hrvatska, Zagreb, 1893., 68.
- PLETENAC, V., »Varaždinska gimnazija od 1636. do kraja prvog svjetskog rata«, u: *Gimnazija -SC- Gabriel Santo 1636.–1986.*, Savjet SC »Gabriel Santo« Varaždin, Varaždin, 1986.
- PLEVNIK, F., *Prilozi za kulturnu povijest hrvatskog svećenstva*, Vlastita naklada, Zagreb, 1910.
- RAPAIĆ, Ž., »Doprinos franjevaca arheologiji u Hrvatskoj«, *Kačić*, br. 17, Split, 1985.
- RIMAN, M. i KINDERIĆ, A. P., *Hrvatski skladatelj Fortunat Pintarić*, Tiskara Rijeka d.d., Rijeka, 1998.
- ŠABAN, L., »Glazbene mogućnosti Varaždina u 18. i prvoj polovini 19. stoljeća«, u: *Rad JAZU*, knj. 377, Zagreb, 1978., 129–194.
- VALDEC, S., »Nekoliko uspomena na o. Fortunata Pintarića«, *Sv. Cecilija*, sv. III., Zagreb, 1918., 77–79.
- VALDEC, S., *Uspomene iz najmladjeg mog djačkog života u Varaždinu*, Vlastita naklada, Varaždin, 1914.
- VIDAKOVIĆ, A., »Crkvena glazba u zagrebačkoj stolnoj crkvi u XIX. vijeku«, *Sv. Cecilija*, sv. 1, Zagreb, 1945., 8–9.

Summary

*FORTUNAT PINTARIĆ – IN OCCASION OF 140TH ANNIVERSARY OF DECEASE
(3RD MARCH 1798 – 25TH FEBRUARY 1867)*

*Fortunat Pintarić was born in Čakovec, where he also finished elementary school. He continued his education in gymnasium in Varaždin. During these years he learnt first steps in music lessons and he met famous composer and guitar player Ivan Padovec. In 1815 Pintarić entered in novitiate and Franciscan monastery in Ivanić Kloštar, and already in 1817 he went to Zagreb to study philosophy and theology. He was ordained on 31st May 1821 in Zagreb, where he also served his first mass. From 1826 he was guardian of Franciscan monastery in Zagreb. During this period he studied music with the help of Gjuro Wiesner de Morgenstern. In 1835 he came back to Varaždin and started to teach in gymnasium till 1852. During these years he intensively worked together with Ivan Padovec, whom he had known from his school days. Furthermore, Pintarić also participated in the Illyrian movement by composing apposite songs, mostly spiritual tunes in Croatian language. In 1849 Pintarić has published *Knjiga bogoljubnosti karstjanske, sadržavajuća pobožnih molitvah i pjesmah* [Book of Christian devotion, containing pious prayers and songs], which was a booklet consisted of prayers and sacral tunes, written in Croatian and meant for school youth. This probably was Pintarić's response regarding the contemporary struggle to introduce Croatian language and poetry in school system. Consequently, this booklet became an obligatory reading in contemporary schools. In 1857 Pintarić became secretary of the Province and in 1860 also guardian of the monastery in Virovitica. In this period he worked on cantual known as *Crkvena lira* [Church's lyre]. From 1866 he preformed duty of guardian of Koprivnica monastery, and he has died there on 25th February 1867.*

*Fortunat Pintarić was known as a composer of vocal and instrumental compositions. Most of his work never was published. Many of his organ compositions were re-written and in this manner came to other organists, who gladly preformed them. Beside this, Pintarić has composed many reveilles and other patriotic songs, and in this way he followed path of many contemporary Croatian composers. According to the contemporary press and writings of coevals, these songs were quite popular, though none of them is completely preserved. His most valuable work was cantual *Crkvena lira*, which is preserved only in transcription, since keepers did not store the original manuscript properly. All in all, Pintarić's opus one can divide into: masses, offertories, hymns, popular tunes, instrumental compositions, harmonisations and *Crkvena lira*.*

KEY WORDS: *Fortunat Pintarić, Franciscans, spiritual music, Church, popular tune, cantual.*